Klankbordgroep NE5R/NG4R

(Vijfde (vierde) reguleringsperiode regionale netbeheerders elektriciteit (gas))

Hoofdpuntenverslag vierde vergadering op 27 oktober 2009, 14-16 uur, NMa (Muzentoren, Wijnhaven 24, Den Haag), naar bevinding van de Energiekamer en na gelegenheid tot toetsing op onjuistheden door de deelnemers
13 november 2009

Agenda

1. Opening
2. Stand van zaken m.b.t. reeds besproken onderwerpen
3. Inhoudelijke onderwerpen:
    - Biogas
    - Q-factor elektriciteit
    - Objectiveerbare Regionale Verschillen (excl. Aansluitdichtheid)
    - Productiviteitsverandering / Samengestelde Output
4. Rondvraag
5. Afsluiting

Aanwezig

- dhr. Schepens – NRE (mede namens Obragas en Haarlemmermeer)
- dhr. Engbers – Cogas
- dhr. van Scheijndel – Westland
- dhr. Hooykaas, dhr. Corton – Liander
- dhr. Pittau – Rendo
- dhr. van der Bie – Stedin
- dhr. Roovers – Intergas
- dhr. Blommaert, dhr. van de Pas – Enexis
- dhr. de Groot, dhr. Jobse – DNWB
- dhr. Nieuwenhuyse – Netbeheer Nederland
- dhr. Odijk (voorzitter), mevr. Buys, dhr. Postema, dhr. Gielen, dhr. Schotman, dhr. Spee , dhr. Tieben (SEO) – Energiekamer (hierna: EK) of namens deze

Aanwezigen, behalve de EK, worden hieronder aangeduid met KBG. De Klantencontactgroep zal hieronder worden aangeduid met KCG.

Verslag

1. Opening

    De EK opent de vergadering.

2. Stand van zaken m.b.t. reeds besproken onderwerpen

NRE en Enexis spreken de zorg uit dat de gecombineerde KCG/KBG van 24 november te vol zit om gedegen alle onderwerpen te bespreken. De EK geeft aan hier rekening mee te hebben gehouden door de vergadering van 24 november bijna tweemaal zo lang te maken en verwacht dat hierdoor voldoende ruimte is voor discussie, inclusief over reeds eerder besproken onderwerpen.

3. Inhoudelijke onderwerpen

Biogas

De EK geeft een reactie op de kleine consultatie biogas en geeft aan dat met betrekking tot het komende methodebesluit nog geen aanpassingen worden gedaan voor biogas maar dat de EK wel de ontwikkelingen rondom biogas volgt.

Enexis is het eens met het voorstel van de EK omdat het lastig is om de ontwikkelingen van biogas goed in te schatten. Over biogas geeft Enexis aan dat niet alles gereguleerd hoeft te worden. Liander voegt hier aan toe dat de vraag of biogas ook onder de Gaswet valt meer een politieke vraag is. Stedin pleit voor een 'haakje' in het methodebesluit om de mogelijkheid op te houden om tussentijds een aanpassing te doen, mocht de ontwikkeling van biogas toch sneller gaan dan verwacht. De EK geeft aan de optie van een haakje in overweging te nemen.

Q-factor elektriciteit

De EK geeft aan het onderzoek door SEO naar het meenemen van grootverbruikers in de q-factor voort te zetten. Rendo vraagt of de kwaliteit aan grootverbruikers niet al geborgd is en of de q-factor wel geschikt is voor grootverbruik. De EK geeft aan dat dit in het onderzoek wordt meegenomen.

De EK heeft het voornemen de kwaliteitsnorm niet meer op het sectorgemiddelde te baseren, maar op de klantwaardering uit het SEO-onderzoek van 2004. Stedin geeft aan dat die norm 3 minuten uitvalduur is, dat dit niet haalbaar is en dat Stedin niet gelooft dat die norm het gewenste niveau is. De EK vraagt of Stedin het onderzoek van SEO uit 2004 dan niet goed vindt. Stedin geeft aan dat, als dit de uitkomst is, dit dan inderdaad het geval is. Netbeheer Nederland voegt toe dat het huidige capaciteitstarief is gebaseerd op het huidige kwaliteitsniveau van ongeveer 20 storingsminuten. De klant wil voor hetzelfde tarief blijkbaar slechts 3 storingsminuten.

Rendo geeft aan dat het kan betekenen dat hetgeen de eindverbruikers gecompenseerd willen zien hoger is dan het transporttarief dat hij betaalt. Rendo geeft aan dat in ieder geval voor de compensatievergoeding moet worden gecorrigeerd, omdat anders de klanten teveel vergoed krijgen. Rendo geeft ook aan dat hoogte van het tarief gebaseerd is op kosten (en niet op nut), terwijl in het nieuwe voornemen van de EK de waardering gebaseerd is op nut (en niet op kosten).

Enexis geeft aan dat de betrouwbaarheid in Nederland erg hoog is en dat de eindverbruiker vindt dat dit niveau nog wel omlaag mag. De EK geeft aan dit opmerkelijk te vinden omdat uit het SEO-onderzoek 2004 blijkt dat de eindverbruiker het huidige niveau te laag vindt.

Enexis geeft aan dat het nieuwe voornemen van de EK voorbijgaat aan de overwegingen van de netbeheerders en dat netbeheerders niet bezig zijn met economische optimalisatie. Enexis geeft ook aan dat de invulling los staat van het zero-sum principe. De EK bevestigt dit laatste.

Liander geeft aan dat het vertrekniveau de huidige kwaliteit bij de huidige kosten moet zijn en dat zij bij klantwaardering eerder denkt aan kwaliteit van dienstverlening, dan aan betrouwbaarheid.

Stedin geeft aan dat de q-factor geen lange-termijn prikkel kan zijn, hiervoor moet het KCD-toezicht dienen. De EK vraagt of deze opmerking impliceert dat de q-factor beter afgeschaft kan worden. Stedin bevestigt dat dit inderdaad beter zou zijn.

De EK heeft het voornemen geen aanname te doen over de verdeling van klanten op boven/onderliggende netten (nu 95/5). Rendo geeft aan dat dit ongunstig is voor bovenliggende netbeheerders. Enexis en Liander geven aan dat dit komt doordat getroffen afnemers dubbel worden geteld. De EK zegt toe nog verder naar dit onderwerp te kijken.

De EK heeft het voornemen de verhouding MKB/huishoudens te baseren op het type aansluiting. Liander geeft aan dat de grens 3x25 A geen goede grens is en dat beter uitgegaan kan worden van de rapportage van EnergieNed. Stedin suggereert naar CBS-gegevens te kijken. Rendo geeft aan dat de verhouding uiteindelijk niet zo relevant is omdat de tarieven voor de verschillende categorieën ook verschillen en het effect van de q-factor voor deze categorieën dus ook verschilt. Op die manier is er al onderscheid tussen MKB en huishoudens. EK geeft aan dit verder te bespreken in een CODATA-klankbordgroep.

De EK geeft aan dat het effect van de q-factor maximaal één termijn kan doorwerken en dat de EK daarom voornemens is geen correctie voor de prestatie in het verleden te doen. Liander geeft aan dat het effect van de q-factor slechts één periode zou moeten doorwerken, maar dat bij de huidige invulling door de EK de kwaliteitsprestaties eeuwig doorwerken

(Liander refereert daarbij aan het voorbeeld dat Liander heeft gegeven in hun schriftelijke reactie van 15 augustus jl). De oplossing die de EK nu presenteert lost volgens Liander het gesignaleerde probleem niet op.

Objectiveerbare regionale verschillen (exclusief Aansluitdichtheid)

Er wordt gevraagd waarom de jaren 2005 en 2006 voor gedoogbelasting nog relevant zijn voor het komende methodebesluit. De EK antwoordt dat dit komt omdat een ORV structureel moet zijn en om dit te onderzoeken is data uit meerdere jaren nodig. Liander is van mening dat het punt 'structureel' niet van belang is bij de ORV precario omdat het gaat om de beïnvloedbaarheid en omdat het duidelijk is dat precario niet beïnvloedbaar is.

Stedin merkt op dat bij afschaffing van precario niet meteen de ORV op nul moet worden gesteld, maar nog een halve periode vergoed moet worden omdat de ORV ook niet meteen 100% vergoed werd in de eerste periode. De EK antwoordt dat dit volgt uit de wettelijke formule.

Rendo vraagt hoe wordt omgegaan met het afgekochte precario. Deze vraag speelt ook bij Intergas en bij Cogas. Deze netbeheerders stellen voor om de afgekochte precario voor de restperiode te mogen afschrijven.

Productiviteitsverandering (PV)

De EK licht toe dat hij tot nu toe bij het vaststellen van de productiviteitsverandering steeds het uitgangspunt heeft gehanteerd dat het verleden de beste schatting is voor de toekomst. De EK hoort graag van de aanwezigen hoe zij tegen dit uitgangspunt aankijken.

Enexis geeft aan dat het doortrekken van de PV uit het verleden geen garantie is voor een goede schatting. Het blijft een schatting en dat is altijd discutabel. De afgelopen periode (2003-2006) zal zeker niet gelijk zijn aan de realisatie in 2007-2009, dit is volgens Enexis een bewijs dat het keerpunt bereikt is. Daarnaast is er een aantal kostensoorten die sterk kan verschillen, zoals inkoopkosten van TenneT. De EK dient er volgens Enexis voor te zorgen dat de oude goed wordt afgehecht alvorens over te stappen op een nieuwe methode. In een nieuwe methode zouden KCD's gebruikt kunnen worden om een goede inschatting van de kapitaalkosten te geven.

Liander is van mening dat bij de productiviteitsmeting kan worden onderscheiden in drie onderdelen die apart behandeld moeten worden: de inkoopkosten TenneT (deze worden door de EK vastgesteld en zouden dus ook door de EK ingeschat moeten kunnen worden), kapitaalkosten en operationele kosten.

Stedin geeft aan dat een nacalculatie altijd een vertraging betekent en dat het sneller werkt om kosten in de eindinkomsten te verwerken.

Liander vindt dat deze opties allebei toegepast kunnen worden: de trend meenemen in de PV en achteraf het verschil nacalculeren.

Stedin geeft aan dat ook voor inkoopkosten van netverliezen een betere schatting is te maken.

De EK geeft aan dat van de kant van de afnemersorganisaties is benadrukt dat toekomstvoorspellingen wel goed en betrouwbaar moeten zijn. Bij de KCD's is het de vraag of dit zo is, in het verleden zijn de plannen in de KCD's niet altijd volledig gerealiseerd. Enexis reageert dat de KCD's de meest concrete plannen bevat die er zijn.

Stedin ziet graag tijdens de reguleringsperiode een aanpassing van de x-factoren.
De EK merkt op dat dit wettelijk gezien niet kan.

De EK vraagt waarom netbeheerders een nacalculatie niet aantrekkelijk vinden. Liander antwoordt dat het wel een bedrijf moet blijven waar niet alles van tevoren vastligt. Wanneer alles nagecalculeerd wordt is er volgens Liander sprake van cost-plus regulering en minder prikkel voor efficiencyverbetering. Alleen de trendbrekers moeten anders behandeld worden, zoals TenneT. De EK vraagt of deze mening door de andere netbeheerders gedeeld wordt. Enexis geeft aan het er mee eens te zijn. Rendo antwoordt dat de mening van Rendo iets genuanceerder ligt omdat een kleine netbeheerder zelf minder invloed heeft op de maatstaf en daarmee gevoeliger is voor uitschieters. Een realistische doelstelling door middel van de PV werkt motiverend voor een bedrijf, maar een onrealistische doelstelling, zoals de PV van de afgelopen periode, doet dat niet. Liander reageert hierop door aan te geven dat de grootte van het bedrijf een eigen keuze is. NRE sluit aan bij het punt van Rendo. Intergas merkt op bij voorkeur zo weinig mogelijk oscillerende inkomsten te zien. Liander voegt toe dat het belangrijk is dat het dividend vlak blijft omdat de aandeelhouders daaraan hechten.

De EK vat samen dat de netbeheerders drie zaken hebben genoemd die mogelijk specifieke aandacht zouden kunnen verdienen bij de berekening van de productiviteitsverandering: inkoopkosten TenneT (of hogere netten), inkoop netverliezen en kapitaalkosten. Netbeheerders wordt de mogelijkheid gegeven om (uiterlijk 10 november) schriftelijk input te geven op hoe de PV er uit zou moeten zien.

Enexis, Stedin en Liander vragen waarom de inkoopkosten TenneT niet nagecalculeerd worden in de tarieven 2010, zoals eerder door de EK was toegezegd. De EK verwijst de

netbeheerders voor een toelichting op de nacalculatie van de inkoopkosten TenneT in de huidige periode door naar het tarieventeam van de EK.

Samengestelde Output (SO)

De EK legt de vraag voor of voor de wegingsfactor de sectortarieven gecorrigeerd moeten worden voor nacalculaties e.d. die geen betrekking hebben op 2010. Rendo antwoordt dat dit wel zuiverder is, al zal het effect marginaal zijn. Liander antwoordt dat dan ook alle correcties in de toekomst die betrekking hebben op 2010 verwerkt zouden moeten worden. Deze correcties stel je dan op nul omdat ze nog niet bekend zijn.

De EK concludeert dat de netbeheerders bij voorkeur zouden zien dat tariefcorrecties uit de tarieven 2010 gehaald worden voordat de EK de wegingsfactor voor het gelijke speelveld bepaalt.

Op vier specifieke punten wordt verder toegelicht hoe de SO bepaald wordt:

1) Capaciteitstarief
Enexis herhaalt haar standpunt dat de gefactureerde rekencapaciteit geen goede inschatting is van de mate waarin kosten worden veroorzaakt, omdat deze niet de werkelijk benutte capaciteit representeert. Het volume is en blijft een betere proxy omdat die proportioneel is met de werkelijk benutte capaciteit.

2) Invoeding (DCO)
Stedin en Enexis vragen zich af of dit betekent dat de andere opties zijn afgewezen. De EK antwoordt dat hij nu de optie uitwerkt om invoeding op te nemen in de SO. De EK is voornemens om in ieder geval deze optie door te voeren in zijn regulering. Deze optie sluit eventuele andere specifieke reguleringsopties voor invoeding niet bij voorbaat uit. Enexis geeft aan hier niet akkoord mee te zijn omdat dit geen recht doet aan werkelijke meerkosten. Het is volgens Enexis beter om via aanmerkelijke investeringen de werkelijke kosten te vergoeden.

3) Aansluitvergoeding
Rendo vraagt hoe de eenmalige aansluitvergoeding elektriciteit/gas in de methode terecht zal komen. De EK antwoordt dat dit op 24 november wordt besproken.

Enexis wijst er op dat goed moet worden bekeken hoe de aansluitvergoeding in de SO moet worden opgenomen. Stedin voegt hieraan toe dat er iets fout dreigt te gaan als gevolg van de fluctuaties in de rekenvolumes. Bovendien wijst Stedin er op dat de EK en de KBG een afwijkend standpunt hebben over het reguleren van gasaansluitingen.

4) Extra hoge druk (EHD)
Rendo vraagt hoe EHD in de PV wordt meegenomen. De EK antwoordt dat daar nog geen finale oplossing voor bedacht is, maar dat het voornemen is om het doen volgens de nu gepresenteerde formule.

Liander vraagt zich af of het niet kan door eerst EHD buiten het model te laten en dit daarna terug te zetten. De EK vraagt of dit uiteindelijk op hetzelfde neerkomt en of Liander dus akkoord kan gaan met de voorgestelde formule. Liander zegt dat de uitkomsten van de formule voor hen redelijk lijken, maar dat het de voorkeur heeft deze uitkomsten op eenvoudiger wijze te bereiken. Enexis merkt op dat het verwerken van de formule zoals voorgesteld door de EK voor Enexis wel degelijk een effect heeft op de SO van Enexis en daarmee op de x-factor van Enexis.

Enexis vindt dat EHD helemaal buiten de regulering gehouden moet worden. In de voorgestelde oplossing krijgen Enexis en Zebra problemen met de facturering omdat het te factureren volume groter wordt dan de capaciteit. De EK merkt op dat kennelijk de conclusie uit de vorige KBG juist was dat het voor Enexis en Zebra niet uitmaakte wat het tarief of wat het volume was omdat deze netbeheerders een totaalbedrag factureren. Enexis beaamt dit.

4. Rondvraag

NRE vraagt of de expertgroep over HS-netten ook relevant is voor netbeheerders met een bovenliggend net dat geen HS-net is. In dat geval wil NRE ook graag uitgenodigd worden. De EK benadrukt dat op de expertgroep over HS-netten van 5 november 2009 geen besluit genomen zal worden maar dat deze groep bedoeld is om meer duidelijkheid te krijgen over HS-gerelateerde kosten.

Liander merkt op dat wanneer bij TenneT een verschuiving plaatsvindt van kosten systeemdiensten naar kosten koppelnet, dit ook gevolgen heeft voor de regulering.

Liander vraagt aan de EK hoe het zit met de status van HS-netten die in beheer zijn bij een regionale netbeheerder. Wanneer is een net een landelijk net? De EK zal dit uitzoeken.

Rendo vraagt of de onderliggende data van de WACC-berekening vrijgegeven kan worden. Het gaat dan met name om de peer group. De EK zal dit uitzoeken.

Intergas vraagt of de witte vlekken problematiek nog terugkomt. De EK antwoordt dat dit op de KBG over gasaansluitingen van 13 oktober jl. besproken is en wat betreft de EK afgerond is.

5. Afsluiting

De EK sluit de vergadering.